

Præst, saa er det en vedvarende Udgift, som sandelig i materiel Henseende maa vise, at det er deres alvorlige Mening. Men derimod kan jeg ikke indse, at der er nogen Grund til at paalægge Valgmenighedens Medlemmer en Udgift, som i og for sig aldeles ikke er nødvendig, en Udgift, som fuldstændig kan spares. Der kan være al Anledning til at paalægge dem at bære saadanne Byrder, som, hvis de ikke bæres af dem, maatte bæres af andre Personer eller af Samfundet; men jeg og mine Meningsfæller kunne ikke ikke indse, at der er nogen som helst Grund til at paalægge dem saadanne Byrder, som ene skabes ved en Lovbestemmelse — om jeg maa bruge dette Udtryk — og som ellers ikke komme til at paahvile nogen Anden. Medens vi derfor ville være villige til at stemme imod Ændringsforslaget under Nr. 2, kunne vi ikke gjøre Andet end Alt, hvad vi formaa, for at den Realitet, der ligger i Ændringsforslaget under Nr. 1, hvad enten den skal ændres eller ikke, hvad Formen angaar, kan blive til Virkelighed. Jeg skal derfor tillade mig med disse Ord ikke alene at bede den ærede Minister om ikke i samme Grad at fastholde sin Modstand mod Ændringsforslaget under Nr. 1 som imod Ændringsforslaget under Nr. 2, men tillige bede ærede Medlemmer om at lægge den Kraft, de formaa, paa Ændringsforslaget under Nr. 1 og hellere opgive Ændringsforslaget under Nr. 2, for saaledes strax at vise, at det egentlig er det første af disse Forslag, som ligger dem paa Sinde.

S. Hansen: Det ærede Medlem, der nu havde Ordet, har ontrent udtalt, hvad jeg vilde sige. Jeg vil kun tillade mig med nogle ganske faa Bemærkninger at supplere, hvad han fremførte. Den ærede Minister fremhævede, at Stemningen i de 5 Aar, der ere forløbne, siden Valgmenighedsloven blev vedtagen, i væsentlig Grad har forandret sig. Den har forandret sig baade for Sagens Modstandere og for Sagens Forsvarere. Sagens Modstandere have faaet Tid til at se, at det ikke er saa forfærdeligt med disse Valgmenigheder, og at de ikke afstedkomme al den Forstyrrelse og alle de Brud paa god Orden, som man har profeteret saa meget om. Sagens Venner og Forsvarere have set, at der ved denne Ordning af vore kirkelige Forhold paa dette Punkt, en Ordning, som man fra Begyndelsen af troede, at man kun skulde trænge til som en ren Undtagelse, er kommet et Princip ind, som kan blive meget frugtbart og velsignelsesrigt netop for Frihedens Udvikling indenfor Folketirken. Det er derfor ganske naturligt, som ogsaa den ærede Minister fremhævede, at Sagens Venner netop ønske, at denne Udgang til at danne Valgmenigheder, til at konstituerer sig som frie Menigheder indenfor Folketirken, skal gjøres saa let som nogenlunde muligt uden at tilfødsætte Hensynet til god Orden i Kirken. Det er ganske naturligt, at, saalænge man betragter

Valgmenighederne som en Fare, som Noget, man helst vil undgaa og indskrænke saa meget som muligt, søger man at sætte en saadan Straf derfor, som det unegtelig er at opstille Betingelser, der ikke tilsiges af Sagens Natur, og som en saadan har jeg altid anset det, at Menigheden skal bygge et særligt Bedehus eller en Kirkebygning i de mange Tilfælde, hvor der ikke er det Mindste til Ginder for — som jeg berørte ved 1ste Behandling — at Valgmenigheden kan bruge den eksisterende Kirkebygning, der paa mange Steder langtfra benyttes saa meget, som man kunde ønske, at den skulde blive benyttet. Men naar Stemningen er skreden saaledes frem i de 5 Aar, er det heller ikke unaturligt, at man tænker sig, at naar det for fem Aar siden med visse Indskrænkninger og Betingelser var muligt at sætte dette igjennem, er det nu muligt at sætte mere igjennem, og det er derfor naturligt, at Forslagsstillerne ere come ind paa at gjøre et saadant Forsøg. — Den ærede Minister udtalte sig ikke om sin personlige Stilling; han yttrede sig navnlig om den Stemning, som var den overveiende, men han sagde ikke, om han vilde være med til at overvinde den, eller om han mente, at den ikke var til at overvinde. Naar det for 5 Aar siden lykkedes at sætte Valgmenighedsloven igjennem, rigtignok forsøgsvis, kunde man jo ogsaa forsøgsvis lade disse Ændrings- og Underændringsforslag gaa igjennem og lade dem — om jeg saa maa sige — revideres om 5 Aar. Jeg føler mig overbevist om, at naar 5 Aar ere gaaede, vil det gaa som nu, at de, der for 5 Aar siden havde Betænkelighed ved at vedtage Loven, som den nu er, ville indrømme, at der ikke kan være Tale om Andet end, at denne Lov maa være et Led i vor Lovgivning som enhver anden Lov. Ganske paa samme Maade er jeg vis paa, at man, naar man forsøgsvis vedtager denne Ændring, om 5 Aar vil forandre sig over, at man har villet paabyrde Valgmenighederne en saa overflødig og unødvendig Betingelse. Jeg skal yderligere tillade mig at fremhæve, at netop den Omstændighed, at man ikke tvinger en Valgmenighed til at indlade sig paa den Beføstning at bygge et Bedehus, vil i høi Grad lette Tilbagegangen til, hvad man kan kalde den ordinære Situation i Menigheden: Kun een Præst og een Kirke. De Forhold, som fremkaldte Ønsket om Valgmenigheden, ville ofte være forbigaende. For det Meste er jo Grunden den, at der er en Præst, som en stor Del af Menigheden ikke kan slutte sig til. Naar denne Præst kommer bort, og der kommer en anden i Stedet, vil den Del af Menigheden, som i sin Tid har udskilt sig som Valgmenighed, naar den kan knytte sig til den nye Præst, ganske naturlig slutte sig til den større Menighed. Men, naar dette er Tilfældet, har man Kirken eller Bedehuset tilbage, og til hvilken Nytte? Man kommer da maasse til at benytte den til Gymnasiehus eller et andet Diemed, som den